

ВПЛИВ ТРЕНІНГУ НА ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН І ПОВЕДІНКУ СОБАКИ

Я. А. Кіндріцька¹, О. Б. Шевченко²

1. Здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, факультет біотехнологій;
samsungj510fox1609@gmail.com
2. Кандидат ветеринарних наук, доцент, завідувачка кафедри генетики, розведення та селекційних технологій в тваринництві; sksena76@gmail.com
Державний біотехнологічний університет

Що, на вашу думку, найбільше впливає на успіх собаки в рингу?

Одні віддають перевагу вродженій анатомії, тоді як інші зосереджуються на роботі хендлера.

Крім того, дуже рідко розмова починається з настрою собаки або його впевненості в собі, тому наше найважливіше завдання повинно полягати в тому, щоб викликати цікавість і задоволення від рингів.

Відмінна анатомія та високий рівень хендлера не можуть гарантувати бажаний результат у рингу.

Мова піде про широку соціалізацію, яка є обов'язковою основою для успіху на виставках і повноцінного повсякденного життя улюбленця.

Не зважаючи на місце чи навколишнє середовище, лише високосоціальний, доброзичливий і впевнений у собі пес продемонструє кращі сторони своєї породи та анатомії.

Навпаки, собака, в якій гарні анатомічні форми, але вона погано соціалізована, на виставці чи в інших незвичайних для нього обставинах може перетворитися на перелякану, зігнуту в дугу «креветку», яка уникає людей і навіть готова використовувати агресію для самозахисту.

Опанування та засвоєння людиною соціальних норм, формування стандартів поведінки, необхідних для успішного функціонування в певному суспільстві, називається соціалізацією.

Через кілька днів після народження цуценя починає всебічний розвиток. Перші три місяці життя собаки є критично важливим періодом первинної соціалізації, під час якого господар формує його основний світогляд.

Правильна та широка первинна соціалізація є надійним фундаментом, який допоможе нашим улюбленцям легко та швидко адаптуватися до змін у своєму житті та адекватно реагувати на різні соціальні виклики. Її відсутність викликає багато страхів, фобій, конфліктів і проблем у майбутньому. Крім того, відсутність первинної соціалізації вже неможливо повністю компенсувати. Лише можна доповнити певні елементи та частково компенсувати інші.

З іншого боку, первинна соціалізація проходить у двох етапах: базова соціальна адаптація та більш складний процес, відомий як інтеріоризація.

Спрощена соціальна адаптація означає лише пристосування людини до певних життєвих обставин. Собака вчиться жити в обмеженому середовищі, не маючи інших варіантів.

Наприклад, звірі, які живуть у міських парках, мають чудову адаптацію, але вони все ще не повністю соціальні тварини.

Вторинна база, яка формує особистість зі специфічними життєвими завданнями, можлива лише після успішної первинної соціалізації. Іншими словами, все, що потрібно для досягнення «професійних» цілей власника собаки.

Цей процес вже розроблений, і його чітка мета — навчити собаку уникати різноманітних психологічних навантажень, можливих конфліктів і складних життєвих обставин.

Проста первинна соціалізація може допомогти псу, якщо він живе лише в закритому приватному місці.

Собаки, які живуть у місті, потребують більшої соціалізації, щоб вони могли жити комфортно.

Крім того, коли собаку готують до шоу-кар'єри або інших «професійних» занять, він повинен успішно пройти всі етапи звичайної та спеціалізованої вторинної соціалізації, а також постійно тренуватися, щоб зберегти свої навички.

Таким чином, починати виставкову кар'єру собаці потрібно змалечку, ще вдома у заводчика, оскільки це допоможе йому розвинути основні навички та стереотипи поведінки.

Правильне виховання цуценяти протягом 3–8–9 місяців закріпить результат і створить міцну основу на все життя.

Якщо така можливість втрачена або якщо виховання в цей період було неправильним, власникам залишиться лише довготривала корекція поведінки під керівництвом професійних зоопсихологів або кінологів.

Вміння внутрішньо ігнорувати певні життєві ситуації, а не просто приховувати свої почуття через отриману команду, є однією з ознак хорошої соціалізації собаки.

Яким чином можна визначити внутрішній стан вихованця?

Багато ознак, які можна використовувати для визначення внутрішнього стану собаки:

- Позіхає, піднімає передню лапу чи навіть облизується – це ознаки надмірного психічного навантаження пса.

- Собака перестає рухатися взагалі; її м'язи шиї та морди «кам'яніють»; її хвіст завмирає; і її дихання стає поверхневим, що може бути ознакою сильного стресу або готовності до нападу.

- Ознаки тривалого стресу та перенапруження включають лежання на спині з розслаблено витягнутими ногами, рясне слиновиділення та надмірне вживання води.

- Дрібні тремтіння, які відчувають задні лапи або все тіло, є результатом надмірного адреналіну в організмі та нездатності мозку регулювати гормональний фон.

Необхідно пам'ятати, що обмеження доступу до води може завдати шкоди здоров'ю вашого собаки, оскільки вода є єдиним засобом, за допомогою якого видаляється надлишок адреналіну.

- Одним із ознак страху та психологічної втоми є млявість, відмова від роботи в рингу або настирлива потреба в тісному фізичному контакті.

- Емоційно перезбуджений собака робить багато зайвих рухів у рингу; не здатний зупинитися або переключитися з одного завдання на інше; скаче та кидається в різні боки; важко зосередитися; хаотично міняє положення; і часто випрямляє кути задніх лап. Інколи це схоже на «кураж» і позитивний настрій. Незважаючи на це, це може викликати почуття тривоги, тривоги та надмірного збудження.

Висновки.

1. Тренінг сприяє розвитку позитивного ставлення до себе у тварини, зміцнює її впевненість у власних здібностях.
 2. Регулярні тренування допомагають зменшити рівень тривожності у собаки, сприяють релаксації та зниженню стресу.
 3. Через взаємодію з власником та іншими учасниками тренінгу собака навчається ефективному спілкуванню та соціалізації.
 4. Тренінг дозволяє сформувати у собаки певні корисні навички та вміння, такі як слухняність, виконання команд, апорт та інші.
- Отже, можна зробити висновок, що тренінг позитивно впливає на психологічний стан та поведінку собаки, сприяючи її гармонійному розвитку та соціалізації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Дресирування собак: навч. посібник / М. І. Гиль, О. В. Коновалов, Є. М. Агапова, Р. Л. Сусол. Одеса: ОДАУ, 2011. 320 с.
2. Сайт зоомагазину *lfriend.com.ua*: вебсайт. URL: <https://vajlivist-dresiruvanny-sobak-ua/> (дата звернення: 1.04.2024).
3. Сайт 15 найкращих порад і книг з дресирування собак у 2022 році – Покроковий посібник *Dogsvets.com*: вебсайт. URL: <https://dogsvets.com/uk/15-найкращих-порад-щодо-дресирування-собак-у-2022-році/> (дата звернення: 1.04.2024).
4. Rooney N. J., Cowan S. Training methods and owner-dog interactions: Links with dog behaviour and learning ability. *Applied Animal Behaviour Science*. 2011. 132 (3-4): 169-177.

СУЧАСНИЙ СТАН ТВАРИННИЦЬКОГО КОМПЛЕКСУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

К. С. Ніколенко¹, Г. Л. Лисенко², А. Л. Леппа³

1. Здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, факультет біотехнологій;
karolinanikolenko2002@gmail.com
2. Кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувачка кафедри технології переробки та якості продукції тваринництва; anna.lysenko.7215@ukr.net
3. Кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри технології переробки та якості продукції тваринництва; super_leppa@ukr.net

Минуло два роки від початку повномасштабного вторгнення країни-агресора в Україну. Через війну непоправних втрат зазнало сільське господарство. Серед постраждалих галузей, скрутного становища набуло і тваринництво.

Відомо, що вже за перший рік війни було повністю зруйновано або частково пошкоджено понад двохсот фермерських господарств.

За даними Департаменту аграрного розвитку є відомості про загибель понад шести тисяч голів великої рогатої худоби, близько ста тисяч свиней і понад чотири з половиною мільйони сільськогосподарської птиці. Кількість загиблої риби неможливо підрахувати, втім є інформація про повністю зруйновані рибні господарства.

Однак це лише орієнтовні цифри, оскільки даних про долю ще сотень тисяч тварин на промислових комплексах і приватних фермах поки що немає: із деякими